

Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Memorie van toelichting

1. Algemene toelichting

1.1. Algemene situering

Het Vlaams eredienstendecreet (7 mei 2004 – BS 6 september 2004) kwam tot stand na de zogenaamde Lambermontakkoorden en de daaruit volgende Bijzondere Wet van 13 juli 2001 die de bevoegdheid inzake de lokale en provinciale besturen (inclusief de eredienstbesturen) heeft geregionaliseerd. Dat decreet heeft de werking van de Vlaamse besturen van de eredienst grondig gemoderniseerd. Het bijzonder toezicht op deze besturen werd sterk afgebouwd en grotendeels vervangen door algemeen toezicht, waarbij het zwaartepunt gelegd werd bij het bestuur dat rechtstreeks (financieel) betrokken is, namelijk de gemeente (voor de rooms-katholieke kerkfabrieken, de protestantse kerkgemeenten, de anglicaanse kerkfabrieken en de Israëlitische gemeenten) of de provincie (voor de kathedrale en orthodoxe kerkfabrieken en de islamitische gemeenschappen). Er werd een nieuwe financiële regeling ingevoerd, vertrekkende vanuit een meerjarenplan dat gekoppeld is aan de gemeentelijke (en provinciale) bestuursperiode. Centraal in de hervorming staat het centraal (kerk-)bestuur, dat als aanspreekpunt voor de gemeente of provincie moet dienen en een coördinerende en communicatieve taak heeft.

Met de voorliggende wijzigingen wil de Vlaamse Regering niet tornen aan de algemene uitgangspunten en principes van dit nog relatief jonge eredienstendecreet. Het is in tegendeel de bedoeling om die verder te versterken. De keuze om de nadruk bij het lokale overleg te leggen wordt in deze wijzigingen verder ondersteund, om dat lokale overleg alle kansen te geven.

Een van de belangrijke uitdagingen voor de besturen van de eredienst, in het bijzonder voor de rooms-katholieke kerkfabrieken, is het beheer van het kerkelijke openbare patrimonium. Een groot deel van de uitgaven van de kerkfabrieken hebben betrekking op het onderhoud (en de restauratie of renovatie) van dat patrimonium. Door de ontkerkelijking in de maatschappij is er echter een groeiende discrepantie ontstaan tussen het rijke aanbod aan parochiekerken en het gebruik van die gebouwen voor de eredienst. Het Vlaanderen van vandaag staat voor de uitdaging om dat patrimonium, met naast zijn intrinsieke religieuze betekenis ook vaak een grote architecturale en cultuurhistorische waarde, veilig te stellen voor de toekomst. De Vlaamse Regering is van oordeel dat dit moet gebeuren met respect voor de historisch gegroeide werkelijkheid, maar ook met de nodige realiteitszin en met veel creativiteit.

Om oplossingen te zoeken werd in juli 2010 een studiedag georganiseerd met alle belanghebbenden. In opvolging van die studiedag werden drie werkgroepen

opgericht met als opdracht het formuleren van concrete beleidsaanbevelingen. De werkgroepen hebben hun werkzaamheden afgerond op 8 april 2011, met de overhandiging van hun verslag "Parochiekerken in Vlaanderen." Op basis hiervan keurde de Vlaamse Regering op 24 juni 2011 de conceptnota "Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk" goed. In die conceptnota wordt aangegeven welke wijzigingen de Vlaamse regering aan het Vlaams parlement zal voorstellen als reactie op de aanbevelingen van de werkgroepen. Een groot deel van de voorliggende wijzigingen vindt zijn oorsprong in de zoektocht naar oplossingen voor de uitdagingen van de parochiekerken in Vlaanderen.

De Vlaamse Regering is daarnaast van oordeel dat, als het eredienstendecreet wordt aangepast, dat decreet ook best op een aantal bijkomende punten wordt bijgestuurd. Uit de evaluatie van de toepassing van het decreet sinds 2005 is immers gebleken dat enkele bepalingen voor verbetering vatbaar zijn. In het voorliggende voorontwerp van decreet worden die wijzigingen ook meegenomen.

Hoewel de aanleiding tot heel wat wijzigingen te vinden is in een uitdaging waarmee (bijna) alleen de rooms-katholieke eredienst wordt geconfronteerd, worden in het voorliggende voorontwerp van decreet ook wijzigingen aangebracht aan de specifieke bepalingen voor de minderheids erediensten. Behalve de correctie van enkele anomalieën in het decreet, worden deze erediensten echter geen dwingende verplichtingen opgelegd. Er wordt hen enkel de mogelijkheid geboden om facultatief gebruik te maken van de mogelijkheden die ook bij de rooms-katholieke eredienst werden ingeschreven.

1.2. Versterken van het lokale overleg

1.2.1. Versoepeling regeling lokale afspraken

Het lokale overleg tussen de besturen van de eredienst, al dan niet vertegenwoordigd door het centraal (kerk-)bestuur, enerzijds en het gemeente- of provinciebestuur anderzijds speelt een cruciale rol in het eredienstendecreet. In dat overleg moeten de afspraken gemaakt worden over de planning van de besturen van de eredienst en over de praktische relaties tussen de verschillende actoren. Concreet kan het gaan over de precieze planning van de investeringen, over de samenwerking met gemeentelijk diensten, over het tijdstip en de wijze van uitbetaling van de toelage(n), over maximumbedragen voor bepaalde uitgaven, enz.

De wijze waarop die afspraken tot stand moeten komen is echter volgens de huidige bepalingen erg omslachtig. Elk afzonderlijk bestuur van de eredienst moet de afspraken die in het centraal bestuur gemaakt worden expliciet goedkeuren, als onderdeel van het meerjarenplan. Dat is een tijdrovende procedure, die eigenlijk overbodig is als de verstandhouding tussen de verschillende betrokkenen goed is. Anderzijds kunnen de afspraken die gemaakt worden tussen het centraal bestuur en de gemeente (of provincie) nu op elk moment worden geblokkeerd door de weigering van één van de betrokken besturen van de eredienst om die afspraken goed te keuren. Het centraal bestuur staat in die situatie met lege handen.

In het decreet wordt nu ingeschreven dat het centraal bestuur afspraken kan maken namens de betrokken besturen van de eredienst en dat die afspraken in principe bindend zijn. Ze moeten dus niet meer telkens expliciet worden goedgekeurd door de afzonderlijke besturen (en maken ook geen deel meer uit van het meerjarenplan). Het blijft wel de bedoeling dat die afspraken in een goede verstandhouding tot stand komen en dat het centraal bestuur niet blindweg afspraken oplegt aan de betrokken besturen van de eredienst. Daarom wordt een beroepsmogelijkheid ingebouwd bij de provinciegouverneur. Een bestuur van de eredienst dat echt niet akkoord kan gaan met de gemaakte afspraken, kan zich op die wijze verweren. Waar er geen discussie is, is er daarentegen geen goedkeuringsprocedure meer nodig. Dat moet het mogelijk maken om op een veel soepelere wijze tot werkbare afspraken te komen, in functie van de lokale situatie.

Voor die nieuwe werkwijze is het wel noodzakelijk dat elk bestuur van de eredienst op de hoogte is van wat er in het overleg tussen het centraal bestuur en de gemeente (of provincie) wordt besproken, zodat het indien nodig signalen kan geven over knelpunten. Daarom wordt de rapportering van het centraal bestuur naar de besturen van de eredienst die het vertegenwoordigt nu ook verplicht in het decreet ingeschreven.

1.2.2. Meer lokale beslissingen

Het eredienstendecreet heeft de lokale besturen verregaand geresponsabiliseerd. Het bijzondere toezicht op besturen van de eredienst werd sterk afgebouwd en grotendeels vervangen door algemeen toezicht, waarbij het zwaartepunt gelegd werd bij het bestuur dat rechtstreeks (financieel) betrokken is. In de voorliggende wijzigingen wordt de nadruk nog meer gelegd op lokale besluitvorming, met een verdere beperking van de tussenkomst van de provinciegouverneurs tot de echte betwistingen.

In de procedure met betrekking tot het meerjarenplan van de kerkfabrieken worden de bevoegdheden van de gemeenteraad uitgebreid. Waar die in de bestaande tekst de meerjarenplannen enkel kon goedkeuren of niet-goedkeuren, wordt het nu ook mogelijk gemaakt de meerjarenplannen aan te passen aan wat in het overleg werd besproken. Hiermee wordt het belang van dat overleg opnieuw versterkt. Tegen de beslissing van de gemeenteraad kan beroep worden aangetekend bij de provinciegouverneur. Het is dus niet langer zo dat elke niet-goedkeuring ertoe leidt dat het meerjarenplan wordt voorgelegd aan de provinciegouverneur: er moet een expliciet beroep worden ingediend. Daardoor moet de provinciegouverneur zich enkel uitspreken als er sprake is van een echte betwisting en gaat er niet nodeloos tijd verloren, die nuttiger besteed had kunnen worden aan bijkomend overleg en het zoeken naar oplossingen.

De jaarrekeningen worden nog steeds goedgekeurd door de provinciegouverneurs, naar analogie met de regeling voor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. De gemeente- (of provincie-)raad brengt wel een advies uit bij de jaarrekening. In de voorliggende wijziging worden de data die daarvoor gelden aangepast om de timing beter werkbaar te maken voor de gemeentebesturen.

1.2.3. Gemeentegrensoverschrijdende besturen

Het erediensdecreet heeft ook het overleg gestroomlijnd voor de besturen van de eredienst waarvan het werkingsgebied zich uitstrekt over meer dan een gemeente. De gemeente waar het hoofdgebouw van de eredienst zich bevindt, oefent de in het decreet opgenomen gemeentelijke bevoegdheden uit.

In de voorliggende wijzigingen wordt de verantwoordelijkheid van die 'hoofdgemeente' tegenover de andere betrokken gemeentebesturen verduidelijkt. Het is niet de bedoeling om afbreuk te doen aan de administratieve vereenvoudiging die op dit punt gerealiseerd werd door slechts één gemeente als aanspreekpunt te behouden. Wel moeten deze nieuwe bepalingen voorkomen dat een 'bijgemeente' met verplichtingen tegenover een bestuur van de eredienst wordt geconfronteerd zonder dat ze betrokken geweest is bij het voorafgaand overleg en zonder dat ze problemen of bemerkingen heeft kunnen signaleren. Er wordt ook een sanctie ingeschreven voor het niet naleven van deze verplichtingen. Als de hoofdgemeente de bijgemeenten niet betreft in het overleg en niet informeert, vallen alle verplichtingen tegenover het betrokken bestuur van de eredienst integraal ten laste van die hoofdgemeente. Door de wijziging van de formulering van de artikelen over het meerjarenplan wordt het ook mogelijk gemaakt dat een bijgemeente beroep aantekent tegen een beslissing van de gemeenteraad van de hoofdgemeente of een beslissing van de provinciegouverneur.

1.3. Versterken van de centrale besturen

1.3.1. Meer centrale kerkbesturen

Het erediensdecreet heeft centrale (kerk-)besturen laten oprichten om de communicatie en de coördinatie op gemeentelijk niveau te stimuleren. De oprichting van een dergelijk centraal bestuur is verplicht vanaf vier besturen van eenzelfde eredienst in eenzelfde gemeente (of provincie voor de erediensten die op provinciaal niveau erkend worden). In dit ontwerp van decreet wordt die verplichting voor de rooms-katholieke eredienst uitgebreid tot de situaties waarin er slechts twee of drie kerkfabrieken zijn. Ook in die gevallen is een uniek aanspreekpunt en een onderlinge coördinatie wenselijk. In de gemeenten waar er slechts één kerkfabriek is heeft de oprichting van een centraal kerkbestuur uiteraard geen zin.

Om praktische problemen bij de uitvoering van deze bepaling te voorkomen, wordt ervoor gekozen om deze wijziging pas in werking te laten treden op 1 april 2014. Daardoor kan die oprichting samenvallen met de gedeeltelijke vernieuwing van de betrokken kerkraden.

De uitbreiding van de verplichting om een centraal bestuur op te richten wordt enkel opgelegd voor de rooms-katholieke eredienst. De situatie van de rooms-katholieke eredienst in Vlaanderen is voldoende verschillend van die van de andere erediensten. Dat verschil rechtvaardigt de verschillende behandeling. Wel wordt voor die minderheids erediensten de mogelijkheid ingeschreven om ook een centraal bestuur op te richten, na machtiging door de Vlaamse Regering, waar er geen vier

betrokken besturen zijn. Zo kunnen zij desgewenst, waar dat aangewezen wordt geacht, ook gebruik maken van de mogelijkheden die een centraal bestuur biedt. Dat is echter volledig facultatief.

1.3.2. Meer bevoegdheden voor de centrale besturen

In het voorliggende ontwerp worden ook de bevoegdheden van het centraal bestuur uitgebreid. Ook in de bestaande tekst was het de bedoeling dat de centrale besturen een coördinerende rol zouden opnemen. In de praktijk moeten we vaststellen dat die rol vaak niet wordt waargemaakt. Daarom wordt die coördinerende rol in de tekst van het decreet expliciet opgenomen en geconcretiseerd. Het centraal kerkbestuur is een cruciale factor in de ontwikkeling van een langetermijnvisie, onder meer op het beheer en het gebruik van de gebouwen van de eredienst in de gemeente.

Een tweede uitbreiding van de bevoegdheden van het centraal bestuur is het inschrijven van de mogelijkheid om overheidsopdrachten te delegeren aan het centraal bestuur. Als meerdere besturen van de eredienst een dergelijke delegatie doen voor een bepaalde overheidsopdracht moeten belangrijke efficiëntiewinsten kunnen worden gerealiseerd. Het centraal bestuur kan daarmee ook een veel concretere ondersteuning geven aan de besturen van de eredienst die het vertegenwoordigt.

Ten derde wordt ook de mogelijkheid ingeschreven dat een centraal bestuur personeel ter beschikking kan stellen van een bestuur van de eredienst. Ook hier is het de bedoeling om tot efficiëntiewinsten te kunnen komen, gekoppeld aan volwaardigere takenpakketten voor de betrokken personeelsleden en de mogelijkheid om flexibel te werken.

1.4. Verhogen van de rechtszekerheid

In de voorliggende wijziging aan het decreet worden ondubbelzinnige regels ingeschreven voor de wijzigingen aan bestaande erkenningen van besturen van de eredienst. Het gaat dan om wijzigingen van de gebiedsomschrijving van een geloofsgemeenschap, de opheffing van de erkenning van een annexe-kerk of kapelanij of de samenvoeging van twee of meerdere erkende geloofsgemeenschappen. Zeker voor dat laatste is een sluitende regeling wenselijk, aangezien het samenvoegen van twee of meer geloofsgemeenschappen ook gevolgen heeft voor de bestaande publieke rechtspersonen (de bijhorende besturen van de eredienst) en hun patrimonium. De explicitering van de rechtgevolgen in het decreet verhoogt de rechtszekerheid van dergelijke wijzigingen.

In het eredienstendecreet werden de oude bepalingen, waarvan een aantal teruggaan tot het begin van de negentiende eeuw, opgeheven 'voor de aangelegenheden die geregeld worden in het decreet'. Die opheffingsbepaling kan aanleiding geven tot rechtsonzekerheid, omdat niet altijd duidelijk is in hoeverre een oude bepaling te beschouwen is als een aangelegenheid die in het eredienstendecreet geregeld wordt. Daarom worden die oude bepalingen nu expliciet opgeheven. De oude bepalingen die toch nog van belang zijn, worden hernomen in

de tekst van het decreet zelf. Daardoor is de volledige organieke regelgeving voor de besturen van de eredienst voortaan te vinden in het eredienstendecreet.

Een belangrijke oude bepaling die nog van kracht was uit het Keizerlijk decreet van 30 december 1809 was het artikel dat de gemeentelijke verplichtingen ten opzichte van de besturen van de eredienst en de bedienaar van de eredienst bepaalde. Dat artikel wordt nu ook expliciet opgeheven, maar de verplichtingen worden in een gemoderniseerde vorm opgenomen in het eredienstendecreet. Aan de fundamentele verplichtingen wordt niet geraakt, behalve wat betreft de sanctie voor de hoofdgemeenten die haar verplichtingen ten opzichte van de bijgemeenten niet nakomt bij gemeentegrensoverschrijdende geloofsgemeenschappen.

1.5. Technische correcties

1.5.1. Legistieke zuiverheid

Bij de voorliggende wijziging aan het eredienstendecreet wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om de legistieke zuiverheid van de regelgeving te verhogen. Daartoe wordt de regeling voor de betaling van de uitgaven die noodzakelijk zijn voor dwingende en onvoorziene omstandigheden ingeschreven in het decreet. Nu werd dit geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten, met een omweg via de beheersregels van het bestuur van de eredienst. Eigenlijk is die koppeling aan de beheersregels niet wenselijk: als de omstandigheden ernaar zijn, moet elk bestuur de passende maatregelen kunnen nemen. Daarom wordt de regeling nu in het decreet ingeschreven.

Ook wat betreft de beoordeling van het budget wordt de tekst aangepast. De bestaande decreettekst is gefocust op de gemeentelijke bijdrage. In het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 worden de criteria duidelijker gesteld. Om de samenhang van de regelgeving te verhogen wordt daarom in het decreet ingeschreven dat de Vlaamse Regering de criteria vaststelt op basis waarvan beoordeeld wordt of een budget past in het goedgekeurde meerjarenplan en welke procedure dan moet worden gevolgd.

1.5.2. Correctie anomalieën

Ten slotte worden in voorliggend ontwerpdecreet ook enkel anomalieën in de bestaande tekst gecorrigeerd. Daarbij wordt bepaald dat het advies van het representatief orgaan ook noodzakelijk is bij een budgetwijziging (en niet enkel bij het budget, zoals er nu staat) en worden kleine technische correcties aangebracht in de regeling voor de jaarrekening en de eindrekening. Er wordt de mogelijkheid tot stuiten van de termijn ingeschreven, ook bij voorzitter en secretaris (en niet enkel bij besluiten van de kerkraad en het centraal kerkbestuur, zoals er nu staat). De verkiezingen van de afgevaardigden van het centraal bestuur bij minderheidsrediensten wordt opnieuw geregeld, aangezien de bestaande regeling

geen rekening hield met de mogelijkheid van nieuwe tussentijdse erkenningen en bovendien praktisch moeilijk toepasbaar was. De regeling voor de rechtsgedingen door het centraal kerkbestuur wordt aangevuld, naar analogie met wat gold voor de besturen van de eredienst.

2. Artikelsgewijze bespreking

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen in titel II van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Art. 2. Dit artikel voegt een nieuwe afdeling in in het eredienstendecreet. In die afdeling worden de wijzigingen aan bestaande erkenningen nader geregeld. De bestaande tekst van het decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de parochies en hun gebiedsomschrijving erkent. Die erkenningsbevoegdheid houdt ook de bevoegdheid in om erkenningen te wijzigen, maar de rechtsgevolgen daarvan waren totnogtoe nergens duidelijk geregeld. Aangezien bepaalde wijzigingen belangrijke gevolgen hebben (bv. overdracht van eigendommen), is het vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid wenselijk om dat ook in de tekst van het decreet te regelen.

In deze nieuwe afdeling worden achtereenvolgens de wijzigingen van de gebiedsomschrijvingen van een parochie, de opheffing van erkende annexe-kerken en kapelanijen, en de samenvoeging van meerdere erkende parochies behandeld. Daarbij wordt telkens de bevoegdheid gegeven aan de Vlaamse Regering om nadere procedureregels vast te stellen.

De bepalingen van deze afdeling worden van overeenkomstige toepassing gemaakt op de andere erediensten.

Art. 3. In dit nieuwe artikel 4/1 wordt de Vlaamse Regering expliciet de bevoegdheid toegekend om de wijzigingen aan vroeger erkende parochies en hun gebiedsomschrijvingen goed te keuren. Ingevolge de scheiding tussen kerk en staat is het het erkend representatief van de eredienst (voor de rooms-katholieke eredienst: de bisschop) die het initiatief moet nemen voor een dergelijke wijziging.

In concreto wordt hier vooral gedacht aan de aanpassingen van de grenzen van erkende parochies aan de gemeentegrenzen.

Art. 4. In dit nieuwe artikel 4/2 wordt de Vlaamse Regering expliciet de bevoegdheid toegekend om de erkende annexe-kerken en kapelanijen op te heffen. Ook hier moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het gaat hier om de ‘bijgebouwen’ van de eredienst die werden opgericht in uitvoering van artikel 60 van de wet van 18 germinal jaar X “relative à l’organisation des cultes” en van het decreet van 30 september 1807 “qui augmente len ombre des succursales”.

De oprichting en afschaffing van bijkomende gebouwen van de eredienst vallen sinds 2005 onder het algemeen toezicht (en uiteraard onder de interne regels van de eredienst). Voor de opheffing van die vroeger expliciet erkende annexe-kerken en kapelanjien is echter wel nog een besluit tot intrekking van de erkenning nodig.

Art. 5. Dit nieuwe artikel 4/3 en de volgende artikelen bepalen de regels voor en de gevolgen van de erkenning van een samenvoeging van twee bestaande parochies. Ook hier moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan.

Art 6. Dit nieuwe artikel 4/4 bepaalt dat bij de samenvoeging van twee erkende parochies de bijbehorende kerkfabrieken verdwijnen en vervangen worden door één nieuwe kerkfabriek. Om een mogelijke belemmering voor een dergelijke samenvoeging weg te nemen, wordt daarbij bepaald dat een dergelijke operatie geen invloed heeft op het centraal kerkbestuur: dat blijft bestaan in dezelfde samenstelling en hoeft niet opnieuw verkozen te worden. De afgevaardigden van de kerkfabrieken in het centraal kerkbestuur worden immers niet geacht enkel hun eigen kerkfabriek te vertegenwoordigen, maar wel de belangen van de verschillende kerkfabrieken van de gemeente te verdedigen. Theoretisch ontstaat hierdoor de mogelijkheid dat twee leden van het centraal bestuur ook in eenzelfde kerkraad zetelen, maar die mogelijkheid bestaat eigenlijk sowieso.

Art. 7. Dit nieuwe artikel 4/5 regelt de samenstelling van de kerkraad van de nieuwe kerkfabriek die ontstaat door de samenvoeging van twee parochies. Daarbij wordt bepaald dat de Vlaamse Regering bepaalt wanneer de eerste gedeeltelijke vernieuwing van die nieuwe kerkraad moet plaatsvinden. Zo kan worden vermeden dat die gedeeltelijke vernieuwing van die nieuwe kerkfabriek op andere ogenblikken zou vallen dan het geval is voor de overige kerkfabrieken van de rooms-katholieke eredienst. Dat zou immers problemen geven voor de samenstelling van het centraal kerkbestuur.

Art. 8. In het nieuwe artikel 4/6 wordt bepaald dat vanaf de beslissing van het representatief orgaan tot fusie van de parochies, de bijhorende kerkfabrieken in een stelsel van lopende zaken worden geplaatst.

Art. 9 tot 13. De nieuwe artikels regelen expliciet de overdracht van alle roerende en onroerende goederen, alle rechten, plichten en lasten, van de opgeheven kerkfabrieken naar de nieuwe kerkfabriek. Er wordt gekozen voor een uitgebreide regeling, om elke discussie uit te sluiten.

Art. 14. Artikel 25 van het decreet wordt aangepast in de zin dat voortaan in elke gemeente met meer dan één kerkfabriek van de rooms-katholieke eredienst een centraal kerkbestuur moet worden opgericht. Het centraal kerkbestuur speelt een cruciale rol in het overleg tussen het gemeentebestuur en de kerkfabrieken. Dat geldt ook voor de gemeenten waar er slechts twee of drie kerkfabrieken zijn en het is dus aangewezen om ook daar een centraal kerkbestuur op te richten. Deze bepaling treedt wel pas in werking in 2014, zodat vermeden wordt dat de nieuw opgerichte centrale kerkbesturen in het jaar na hun oprichting meteen gedeeltelijk zouden moeten worden vernieuwd. In 2014 kan de oprichting van het centraal kerkbestuur worden gekoppeld aan de gedeeltelijke vernieuwing van de kerkraden.

Art. 15. In artikel 30 wordt bij de bevoegdheden van de voorzitter en de secretaris van het centraal kerkbestuur, die samen optreden, een regeling toegevoegd voor de rechtsgedingen. Daarbij wordt de regeling overgenomen die in artikel 64 voor de kerkfabrieken wordt bepaald. De uitbreiding van de bevoegdheden van het centraal kerkbestuur wat betreft de overheidsopdrachten (zie artikel 39 van het decreet) maakt het noodzakelijk om ook voor het centraal kerkbestuur de bevoegdheden inzake rechtsgedingen duidelijk te regelen.

Art. 16. In artikel 32 worden de bevoegdheden van het centraal kerkbestuur aangevuld.

Ten eerste wordt bepaald dat het centraal kerkbestuur zijn personeel ook ter beschikking kan stellen van de onderliggende kerkfabrieken. Er zijn nu al personeelsleden (vb. organisten) die voor meer dan één kerkfabriek werken. Daarvoor moeten zij met elke kerkfabriek een arbeidsovereenkomst sluiten voor een beperkt opdrachtenpakket. Die verschillende arbeidsovereenkomsten laten echter niet toe om flexibel in te spelen op gewijzigde omstandigheden. Nochtans is een goede regeling zowel voor de werkgever als voor de werknemer noodzakelijk om problemen, bijvoorbeeld in het geval van een arbeidsongeval, te vermijden. Door het mogelijk te maken dat het centraal kerkbestuur personeel in dienst neemt en ter beschikking stelt van de kerkfabrieken wordt een dergelijke flexibele werking wel mogelijk en kunnen belangrijke voordelen gerealiseerd worden, zowel voor de betrokken personeelsleden als de betrokken kerkfabrieken. De personeelsleden kunnen een belangrijker takenpakket opnemen, met slechts één formele werkgever en dus slechts één arbeidsovereenkomst. Voor de kerkfabrieken worden flexibele wijzigingen mogelijk, zonder veel bijkomende formaliteiten.

Met toepassing van de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), is het Vlaamse Gewest terzake bevoegd. De voorwaarden hiertoe zijn voldaan. Er is slechts een marginale weerslag op de bevoegdheden van de federale wetgever, aangezien het slechts een heel beperkt aantal personeelsleden gaat, de problematiek leent zich tot een gedifferentieerde regeling en de regeling is noodzakelijk om de eigen bevoegdheden uit te oefenen. Zonder deze bepaling kan de beoogde uitbreiding van de rol van het centraal kerkbestuur niet ten volle worden gerealiseerd.

Ten tweede wordt in de lijst van de bevoegdheden geëxpliciteerd dat het centraal kerkbestuur ook een coördinerende rol te spelen heeft in het bepalen van de prioriteiten van de verschillende kerkfabrieken van de gemeente. De centrale kerkbesturen hebben in het decreet een coördinerende taak gekregen, maar in de praktijk wordt dat te vaak verengd tot het doorgeven van documenten. Het is wel degelijk de bedoeling dat een centraal kerkbestuur vanuit die coördinerende taak ook mee de prioriteiten van met name de investeringsprojecten van de verschillende kerkfabrieken helpt bepalen. Het kan niet de taak zijn van het gemeentebestuur om dat in de plaats van de kerkfabrieken zelf te doen. Ook van het centraal kerkbestuur wordt dus verwacht dat het een beleid voert, waarbij in overleg met het gemeentebestuur en de betrokken kerkfabrieken een langetermijnvisie ontwikkeld wordt, onder andere op het beheer en het gebruik van de gebouwen van de eredienst. Die opdracht veronderstelt dat ook in het centraal kerkbestuur voldoende continuïteit bestaat om de voorgeschiedenis van belangrijke dossiers mee op te volgen. Verder houdt coördinatie ook in dat het centraal kerkbestuur de

kerkfabrieken bij zijn beleid betreft en overleg pleegt met de kerkfabrieken.

Ten derde wordt de lijst van bevoegdheden aangevuld met een verwijzing naar de nieuwe bepaling betreffende de delegatie van overheidsopdrachten (zie art. 39).

Art. 17. Door de bepaling dat het centraal kerkbestuur bindende afspraken kan maken met het gemeentebestuur, ook namens de onderliggende kerkfabrieken (zie art. 33/1), is een goede rapportering door het centraal kerkbestuur aan de onderliggende kerkfabrieken noodzakelijk. Daarom wordt een rapporteringsverplichting opgelegd. De wijze waarop dat verder concreet wordt geregeld, wordt overgelaten aan betrokken besturen.

In het tweede lid wordt voor de gemeentegrensoverschrijdende parochies ook een expliciete rapporteringsverplichting opgelegd aan de 'hoofdgemeente' (de gemeente waar de hoofdkerk zich bevindt). In de toelichting bij het oorspronkelijke decreet stond die verplichting al te lezen, maar de praktijk wijst uit dat het wenselijk is om dit in de tekst van het decreet zelf op te nemen. Aan het niet nakomen van die verplichting wordt ook een sanctie gekoppeld (zie artikel 52/1, §3).

Art. 18. Het overleg is het cruciale element in de hele filosofie van het erediensdecreet. Totnogtoe moesten de afspraken die gemaakt werden met het centraal kerkbestuur door elke kerkfabriek expliciet worden bekrachtigd, door ze op te nemen in het meerjarenplan. Dat gaf elke kerkfabriek de facto een veto-recht, wat fruikend kon zijn voor elk initiatief van het centraal kerkbestuur. Daarom wordt nu een artikel 33/1 toegevoegd dat bepaalt dat de gemaakte afspraken in principe bindend zijn voor alle betrokkenen, dus ook voor de kerkfabrieken die onder het centraal kerkbestuur vallen. Het is uiteraard niet de bedoeling dat het centraal kerkbestuur die afspraken maakt zonder enige vorm van overleg met de afzonderlijke kerkfabrieken. Om een kerkfabriek in staat te stellen zich te verweren tegen afspraken waarmee ze zich niet kan verzoenen, wordt er een beroepsmogelijkheid bij de provinciegouverneur ingeschreven.

Uiteraard is het ook in de gemeenten waar er geen centraal kerkbestuur werd opgericht mogelijk om afspraken te maken tussen het gemeentebestuur en een kerkfabriek. Die afspraken zijn uiteraard ook bindend voor beide partijen. Dat wordt niet expliciet in het decreet opgenomen, omdat het evident is: er zijn maar twee partijen. Een bijzondere beroepsprocedure, naast het gebruikelijke algemeen toezicht, is in die context dan ook niet zinvol.

Art. 19. In artikel 39 van het decreet wordt de mogelijkheid ingeschreven om overheidsopdrachten te delegeren aan het centraal kerkbestuur. Bijvoorbeeld voor de levering van energie kunnen daarmee schaalvoordelen worden gecreëerd. De delegatie is facultatief. Het wordt niet verplicht dat alle kerkfabrieken die onder een bepaald centraal kerkbestuur allemaal moeten deelnemen, maar het ligt voor de hand dat daarmee dan wel rekening gehouden wordt in de verdeling van de kosten (een van de elementen die in de schriftelijke overeenkomst moeten worden geregeld).

Art. 20. De procedure van het meerjarenplan wordt aangepast, waarbij de bevoegdheden van zowel de gemeenteraad als de provinciegouverneur worden

uitgebreid. De gemeenteraad kon totnogtoe een meerjarenplan van een bestuur van de eredienst enkel goedkeuren of niet-goedkeuren. Een tussenoplossing was niet mogelijk, hoewel de betwistingen vaak geen betrekking hadden op het volledige meerjarenplan, maar op specifieke onderdelen ervan. Daarom wordt nu mogelijk gemaakt dat de gemeenteraad een meerjarenplan ook kan aanpassen. Om te vermijden dat daarbij bezwaren zouden opduiken, die voorheen nooit in het overleg werden vermeld (en waarmee het bestuur van de eredienst dus redelijkerwijze ook geen rekening kon houden in haar planning) wordt die mogelijkheid beperkt tot wat in het overleg werd besproken. Het hoeft dus niet te gaan om zaken die formeel anders waren afgesproken in het overleg, maar ze moeten wel aan bod gekomen zijn tijdens dat overleg.

Daarnaast wordt een rapporteringsverplichting opgelegd aan de hoofdgemeente voor de beslissingen over het meerjarenplan van een gemeentegrensoverschrijdend bestuur van de eredienst. Als van de bijgemeenten een financiële tussenkomst wordt verwacht, is het evident dat zij niet enkel op het overleg moeten worden uitgenodigd (zie artikel 33), maar ook op de hoogte gebracht moeten worden van de uiteindelijke beslissingen. Het blijft wel enkel de hoofdgemeente die beslist. De bijgemeenten kunnen wel een klacht indienen bij de provinciegouverneur tegen de beslissing van de hoofdgemeente, in het kader van het algemeen bestuurlijk toezicht.

Art. 21. De procedure van het meerjarenplan wordt aangepast. In de bestaande regeling leidde elke niet-goedkeuring door de gemeenteraad tot een beslissing van de provinciegouverneur (een soort 'automatisch beroep'), ook al was dat niet altijd zinvol. In veel gevallen was het voor alle betrokkenen duidelijk dat er een nieuw overleg noodzakelijk was, maar moest formeel de beslissing van de provinciegouverneur worden afgewacht. Daarom wordt de regeling nu aangepast, waardoor de provinciegouverneur zich enkel nog moet uitspreken over het meerjarenplan als er een beroep wordt ingediend. Daardoor worden de tussenkomsten van de provinciegouverneur beperkt tot de echte contentieux. Er wordt niet bepaald wie er beroep kan indienen. Daardoor staat die mogelijkheid bijvoorbeeld ook open voor het centraal kerkbestuur.

Voorts wordt ook de mogelijkheid ingeschreven dat de provinciegouverneur, bij de behandeling van een dergelijk beroep, het meerjarenplan kan aanpassen. De huidige tekst liet enkel toe dat het meerjarenplan werd goedgekeurd of niet-goedgekeurd. Om onnodige beroepen bij de Vlaamse Regering, met het bijbehorende tijdverlies, te vermijden, wordt daar de mogelijkheid tot aanpassen aan toegevoegd. De mogelijkheid beroep aan te tekenen bij de Vlaamse Regering blijft wel behouden. Ten slotte wordt de mogelijkheid om de termijn te stuiten ingeschreven, zowel voor de provinciegouverneur als voor de Vlaamse Regering.

Art. 22. De huidige tekst van het decreet verwees enkel naar de gemeentelijke bijdrage als criterium om te bepalen of een budget al dan niet in het meerjarenplan paste en welke procedure moet gevolgd worden. Nochtans kunnen ook bijkomende investeringen, waarbij de financiering bijvoorbeeld gebeurt met een lening, ook zorgen voor een bijkomende financiële last voor het gemeentebestuur, ook al is er strikt genomen geen sprake van een verhoging van de gemeentelijke toelage. Daarom werden de criteria verder verfijnd in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de

besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten. Omwille van de legistische zuiverheid wordt daarom artikel 48 van het decreet aangepast in die zin dat de Vlaamse Regering de criteria bepaalt op basis waarvan kan worden uitgemaakt of een budget al dan niet in het meerjarenplan past.

Art. 23. De procedure van het budget dat niet past in het meerjarenplan wordt in dezelfde zin aangepast als het voorgaande artikel. Daarnaast wordt een rapporteringsverplichting opgelegd aan de hoofdgemeente voor de gemeentegrensoverschrijdende besturen van de eredienst (zie toelichting bij de wijziging aan artikel 43), wordt de mogelijkheid tot het stuiten van de termijn ingeschreven en wordt niet langer expliciet opgesomd wie allemaal in beroep kan gaan, zodat die mogelijkheid voortaan ook geldt voor bijvoorbeeld het centraal kerkbestuur.

Art. 24. In de huidige tekst van het decreet werd bepaald dat het representatief orgaan van de eredienst een advies moest uitbrengen bij het budget, terwijl dat bij een budgetwijziging niet werd opgelegd. Die anomalie wordt rechtgezet.

Art. 25. Er wordt een nieuw artikel 50/1 ingevoegd dat een regeling bepaalt voor de uitgaven die door dwingende en onvoorziene omstandigheden vereist zijn, naar analogie met wat in de organieke decreten voor de overige lokale besturen geldt. De bepaling betreffende het vaststellen van de voorwaarden van overheidsopdrachten en het gunnen ervan, die in die organieke decreten opgenomen is in datzelfde artikel, wordt hier niet hernomen, omdat dat aspect in artikel 39 van het eredienstendecreet reeds geregeld wordt.

Art. 26 en 27. Er wordt een nieuwe afdeling ingevoegd in het eredienstendecreet, waarin de gemeentelijke verplichtingen tegenover de besturen van de eredienst worden opgenomen. Die verplichtingen zaten totnogtoe vervat in artikel 92 van het keizerlijk decreet van 30 december 1809 op de kerkbesturen, dat nog niet werd opgeheven, aangezien artikel 275 van het eredienstendecreet bepaalt dat dat decreet wordt opgeheven voor de aangelegenheden die geregeld worden door dit decreet en het decreet niets regelt over de gemeentelijke verplichtingen. Om de rechtszekerheid te verhogen worden die oude bepalingen nu allemaal opgeheven en waar nodig hernomen in het eredienstendecreet zelf.

Er wordt bepaald dat de gemeentebesturen moeten tussenkomen in de exploitatietekorten van de besturen van de eredienst (cf. art. 92, 1° van het Keizerlijk decreet) en moeten bijdragen in de investeringen in de gebouwen van de eredienst (cf. art. 92, 3° van het Keizerlijk decreet). Onder gebouwen van de eredienst wordt, net als in het Keizerlijk decreet, zowel het kerkgebouw verstaan als de pastorie. Een woning die de bedienaar van de eredienst ter beschikking gesteld wordt, maar niet als een echte pastorie kan worden beschouwd, valt daar dus niet onder. Die verplichtingen gelden in principe ongeacht wie eigenaar is van het gebouw in kwestie, maar er wordt wel de beperking aan toegevoegd dat een gemeentebestuur niet verplicht kan worden bij te dragen aan investeringen in gebouwen die geen eigendom zijn van een openbaar bestuur. Een gemeentebestuur kan er weliswaar voor kiezen om dat wel te doen, maar kan niet verplicht worden om gemeenschapsgelden te gebruiken voor investeringen in private eigendommen. Met

openbare besturen worden zowel de gemeente- als provinciebesturen bedoeld als de besturen van de eredienst (en eventueel ook andere overheden).

Verder wordt de verplichting tegenover de bedienaar van de eredienst overgenomen uit het Keizerlijk decreet (cf. art. 92, 2°). Rekening houdende met de maatschappelijke evolutie wordt daar een alternatieve regeling aan toegevoegd die geldt voor de situaties waar er geen inwonende bedienaar in de parochie is. Die alternatieve regeling is de bevestiging van de administratieve praktijk (zoals die bijvoorbeeld blijkt uit de parlementaire vraag Vr. en Antw. Senaat, 1992-1993, nr. 58, p. 2.837). Er wordt wel de mogelijkheid aan toegevoegd om te werken met een secretariaatsvergoeding, een systeem dat op sommige plaatsen tot tevredenheid van alle betrokkenen wordt toegepast.

Het Keizerlijk decreet bepaalde de gemeentelijke verplichtingen in artikel 92, maar dat artikel moest samengelezen worden met een reeks andere artikelen om de precieze omvang van die verplichtingen te kennen. Daarom worden in paragraaf 2 nadere bepalingen ingeschreven betreffende het beheer van de reserves.

In paragraaf 3 wordt tenslotte een sanctie ingeschreven voor de hoofdgemeenten die inzake de gemeentegrensoverschrijdende besturen van de eredienst hun verplichtingen niet nakomen tegenover de bijgemeenten.

Art. 28. De datum waarop de besturen van de eredienst hun jaarrekening moeten indienen bij het centraal kerkbestuur wordt vervroegd. Doordat het financieel boekjaar nu definitief afgesloten wordt op 31 december, is er geen reden meer om die indiening pas zo laat te laten plaatsvinden. Daardoor kan ook de datum van de indiening bij het gemeentebestuur worden vervroegd, waardoor problemen met de vakantieperiode kunnen worden vermeden. In het lokale overleg kunnen nadere afspraken gemaakt worden omtrent deze data.

Art. 29. Naast de wijziging van de datum (zie toelichting bij het vorige artikel), wordt hier een technische correctie doorgevoerd door te verduidelijken dat de jaarrekening tegelijkertijd moet worden ingediend bij de provinciegouverneur en het gemeentebestuur.

Art. 30. In artikel 56 wordt de procedure van de eindrekening aangepast. In de huidige tekst was de verzending van het besluit aan het centraal kerkbestuur bepalend, doordat de procedure van de jaarrekening ook van toepassing was op de eindrekeningen. Dat heeft echter geen zin, aangezien het centraal kerkbestuur normalerwijze nauwelijks een centrale rol te spelen heeft in de procedure van de eindrekening. Daarom wordt de verzending van het besluit naar penningmeester nu bepalend gemaakt, aangezien de penningmeester de voornaamste belanghebbende is in deze procedure.

Art. 31. Er wordt een artikel 57/1 ingevoegd dat de mogelijkheid creëert om in te spelen op de nieuwe evoluties op het vlak van communicatie. In het besluit van de Vlaamse Regering zullen de wijzen waarop de kennisgevingen of verzendingen moeten gebeuren, nauwkeurig omschreven worden.

Art. 32. In artikel 62 wordt de mogelijkheid om de termijn te stuiten, die bestond voor het toezicht op de beslissingen van de kerkraad en het centraal kerkbestuur, uitgebreid naar het toezicht op de beslissingen van de voorzitter en de secretaris, die samen optreden.

Art. 33. Er wordt een artikel 71/1 ingevoegd dat de mogelijkheid creëert om in te spelen op de nieuwe evoluties op het vlak van communicatie. In het besluit van de Vlaamse Regering zullen de wijzen waarop de kennisgevingen of verzendingen moeten gebeuren, nauwkeurig omschreven worden.

Art. 34. In artikel 76 wordt de mogelijkheid om de termijn te stuiten, die bestond voor het toezicht op de beslissingen van de kathedrale kerkraad, uitgebreid naar het toezicht op de beslissingen van de voorzitter en de secretaris van de kathedrale kerkraad, die samen optreden.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen in titel III van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Art. 35. Het is niet aangewezen om ook voor de protestantse eredienst het aantal situaties waarin er een centraal kerkbestuur moet worden opgericht uit te breiden. De drempel blijft dus op vier kerkgemeenten in eenzelfde gemeente. Dat onderscheid met de regeling voor de rooms-katholieke eredienst is perfect verdedigbaar, aangezien de feitelijke situatie van de protestantse eredienst in Vlaanderen verschilt van die van rooms-katholieke eredienst. Wel wordt de mogelijkheid ingeschreven dat het representatief orgaan van de eredienst kan aanvragen om een centraal kerkbestuur te mogen oprichten in die situaties waar die oprichting niet verplicht wordt gesteld. De beoordeling van de opportuniteit van een dergelijke oprichting wordt overgelaten aan de eredienst zelf.

Art. 36. Artikel 107 van het eredienstendecreet wordt gewijzigd. De bestaande tekst maakte niet duidelijk wat er moest gebeuren als er door een nieuwe erkenning een centraal kerkbestuur moest worden opgericht of een bestaand centraal kerkbestuur moest worden uitgebreid. Bovendien betekende dit artikel eigenlijk dat het centraal kerkbestuur vaak elk jaar opnieuw zou moeten worden herkozen, aangezien de gedeeltelijke vernieuwingen van de bestuursraden afhankelijk zijn van de datum van erkenning (en dus, in tegenstelling tot bij de rooms-katholieke eredienst, niet noodzakelijk dezelfde cyclus volgen).

De nieuwe tekst bepaalt dat het centraal kerkbestuur in principe wordt verkozen voor een periode van drie jaar. Als er tijdens die periode echter een bijkomende kerkgemeente wordt erkend, moet een nieuwe verkiezing worden georganiseerd. Het aldus verkozen centraal kerkbestuur blijft in principe opnieuw aan voor een termijn van drie jaar, tenzij er weer een bijkomende kerkgemeente erkend wordt in dezelfde gemeente.

Art. 37. Zie de toelichting bij artikel 15 (wijziging van artikel 30 van het eredienstendecreet).

Art. 38. Zie toelichting bij artikel 16 (wijziging van artikel 32 van het eredienstendecreet).

Art. 39. Zie toelichting bij artikel 17 (wijziging van artikel 33 van het eredienstendecreet).

Art. 40. Zie toelichting bij artikel 18 (invoeging artikel 33/1 in het eredienstendecreet).

Art. 41. In artikel 114 wordt ook hoofdstuk I, afdeling 1/1, van overeenkomstige toepassing gemaakt op de kerkgemeenten. Het gaat hier om de regels voor de wijzigingen aan een bestaande erkenning (vb. wijziging van gebiedsomschrijving). De bepaling betreffende de annexe-kerken en kapelanijen is voor de protestantse eredienst zonder voorwerp.

Art. 42. Het is niet aangewezen om ook voor de anglicaanse eredienst het aantal situaties waarin er een centraal kerkbestuur moet worden opgericht uit te breiden. De drempel blijft dus op vier anglicaanse kerkfabrieken in eenzelfde gemeente. Dat onderscheid met de regeling voor de rooms-katholieke eredienst is perfect verdedigbaar, aangezien de feitelijke situatie van de anglicaanse eredienst in Vlaanderen verschilt van die van rooms-katholieke eredienst. Wel wordt de mogelijkheid ingeschreven dat het representatief orgaan van de eredienst kan aanvragen om een centraal kerkbestuur te mogen oprichten in die situaties waar die oprichting niet verplicht wordt gesteld. De beoordeling van de opportuniteit van een dergelijke oprichting wordt overgelaten aan de eredienst zelf.

Art. 43. Artikel 143 van het eredienstendecreet wordt gewijzigd. De bestaande tekst maakte niet duidelijk wat er moest gebeuren als er door een nieuwe erkenning een centraal kerkbestuur moest worden opgericht of een bestaand centraal kerkbestuur moest worden uitgebreid. Bovendien betekende dit artikel eigenlijk dat het centraal kerkbestuur vaak elk jaar opnieuw zou moeten worden herkozen, aangezien de gedeeltelijke vernieuwingen van de kerkraden afhankelijk zijn van de datum van erkenning (en dus, in tegenstelling tot bij de rooms-katholieke eredienst, niet noodzakelijk dezelfde cyclus volgen).

De nieuwe tekst bepaalt dat het centraal kerkbestuur in principe wordt verkozen voor een periode van drie jaar. Als er tijdens die periode echter een bijkomende anglicaanse parochie wordt erkend, moet een nieuwe verkiezing worden georganiseerd. Het aldus verkozen centraal kerkbestuur blijft in principe opnieuw aan voor een termijn van drie jaar, tenzij er weer een bijkomende anglicaanse parochie erkend wordt in dezelfde gemeente.

Art. 44. Zie de toelichting bij artikel 15 (wijziging van artikel 30 van het eredienstendecreet).

Art. 45. Zie toelichting bij artikel 16 (wijziging van artikel 32 van het eredienstendecreet).

Art. 46. Zie toelichting bij artikel 17 (wijziging van artikel 33 van het eredienstendecreet).

Art. 47. Zie toelichting bij artikel 18 (invoeging artikel 33/1 in het eredienstendecreet).

Art. 48. In artikel 150 wordt ook hoofdstuk I, afdeling 1/1, van overeenkomstige toepassing gemaakt op de anglicaanse kerkfabrieken. Het gaat hier om de regels voor de wijzigingen aan een bestaande erkenning (vb. wijziging van gebiedsomschrijving). De bepaling betreffende de annexe-kerken en kapelanijen is voor de anglicaanse eredienst zonder voorwerp.

Art. 49. Het is niet aangewezen om ook voor de Israëlitische eredienst het aantal situaties waarin er een centraal bestuur moet worden opgericht uit te breiden. De drempel blijft dus op vier Israëlitische gemeenten in eenzelfde gemeente. Dat onderscheid met de regeling voor de rooms-katholieke eredienst is perfect verdedigbaar, aangezien de feitelijke situatie van de Israëlitische eredienst in Vlaanderen verschilt van die van rooms-katholieke eredienst. Wel wordt de mogelijkheid ingeschreven dat het representatief orgaan van de eredienst kan aanvragen om een centraal bestuur te mogen oprichten in die situaties waar die oprichting niet verplicht wordt gesteld. De beoordeling van de opportuniteit van een dergelijke oprichting wordt overgelaten aan de eredienst zelf.

Art. 50. Artikel 179 van het eredienstendecreet wordt gewijzigd. De bestaande tekst maakte niet duidelijk wat er moest gebeuren als er door een nieuwe erkenning een centraal bestuur moest worden opgericht of een bestaand centraal bestuur moest worden uitgebreid.

De nieuwe tekst bepaalt dat het centraal bestuur in principe wordt verkozen voor een periode van drie jaar. Als er tijdens die periode echter een bijkomende Israëlitische gemeente wordt erkend, moet een nieuwe verkiezing worden georganiseerd. Het aldus verkozen centraal bestuur blijft in principe opnieuw aan voor een termijn van drie jaar, tenzij er weer een bijkomende Israëlitische gemeente erkend wordt in dezelfde gemeente.

Art. 51. Zie de toelichting bij artikel 15 (wijziging van artikel 30 van het eredienstendecreet).

Art. 52. Zie toelichting bij artikel 16 (wijziging van artikel 32 van het eredienstendecreet).

Art. 53. Zie toelichting bij artikel 17 (wijziging van artikel 33 van het eredienstendecreet).

Art. 54. Zie toelichting bij artikel 18 (invoeving artikel 33/1 in het eredienstendecreet).

Art. 55. In artikel 186 wordt ook hoofdstuk I, afdeling 1/1, van overeenkomstige toepassing gemaakt op de Israëlitische gemeenten. Het gaat hier om de regels voor de wijzigingen aan een bestaande erkenning (vb. wijziging van gebiedsomschrijving). De bepaling betreffende de annexe-kerken en kapelanijen is voor de Israëlitische eredienst zonder voorwerp.

Art. 56. Het is niet aangewezen om ook voor de orthodoxe eredienst het aantal situaties waarin er een centraal kerkbestuur moet worden opgericht uit te breiden. De drempel blijft dus op vier orthodoxe kerkfabrieken in eenzelfde provincie. Dat onderscheid met de regeling voor de rooms-katholieke eredienst is perfect

verdedigbaar, aangezien de feitelijke situatie van de orthodoxe eredienst in Vlaanderen verschilt van die van rooms-katholieke eredienst. Wel wordt de mogelijkheid ingeschreven dat het representatief orgaan van de eredienst kan aanvragen om een centraal kerkbestuur te mogen oprichten in die situaties waar die oprichting niet verplicht wordt gesteld. De beoordeling van de opportuniteit van een dergelijke oprichting wordt overgelaten aan de eredienst zelf.

Art. 57. Artikel 215 van het eredienstendecreet wordt gewijzigd. De bestaande tekst maakte niet duidelijk wat er moest gebeuren als er door een nieuwe erkenning een centraal kerkbestuur moest worden opgericht of een bestaand centraal kerkbestuur moest worden uitgebreid. Bovendien betekende dit artikel eigenlijk dat het centraal kerkbestuur vaak elk jaar opnieuw zou moeten worden herkozen, aangezien de gedeeltelijke vernieuwingen van de kerkfabriekraden afhankelijk zijn van de datum van erkenning (en dus, in tegenstelling tot bij de rooms-katholieke eredienst, niet noodzakelijk dezelfde cyclus volgen).

De nieuwe tekst bepaalt dat het centraal kerkbestuur in principe wordt verkozen voor een periode van drie jaar. Als er tijdens die periode echter een bijkomende orthodoxe parochie wordt erkend, moet een nieuwe verkiezing worden georganiseerd. Het aldus verkozen centraal kerkbestuur blijft in principe opnieuw aan voor een termijn van drie jaar, tenzij er weer een bijkomende orthodoxe parochie erkend wordt in dezelfde provincie.

Art. 58. Zie de toelichting bij artikel 15 (wijziging van artikel 30 van het eredienstendecreet).

Art. 59. Zie toelichting bij artikel 16 (wijziging van artikel 32 van het eredienstendecreet).

Art. 60. Zie toelichting bij artikel 17 (wijziging van artikel 33 van het eredienstendecreet).

Art. 61. Zie toelichting bij artikel 18 (invoeging artikel 33/1 in het eredienstendecreet).

Art. 62. Zie toelichting bij artikel 31 (invoeging artikel 57/1 in het eredienstendecreet).

Art. 63. Zie toelichting bij artikel 32 (wijziging artikel 62 van het eredienstendecreet).

Art. 64. In artikel 229 wordt ook hoofdstuk I, afdeling 1/1, van overeenkomstige toepassing gemaakt op de orthodoxe kerkfabrieken. Het gaat hier om de regels voor de wijzigingen aan een bestaande erkenning (vb. wijziging van gebiedsomschrijving). De bepaling betreffende de annexe-kerken en kapelanijen is voor de orthodoxe eredienst zonder voorwerp.

Art. 65. Het is niet aangewezen om ook voor de islamitische eredienst het aantal situaties waarin er een centraal bestuur moet worden opgericht uit te breiden. De drempel blijft dus op vier comités in eenzelfde provincie. Dat onderscheid met de regeling voor de rooms-katholieke eredienst is perfect verdedigbaar, aangezien de feitelijke situatie van de orthodoxe eredienst in Vlaanderen verschilt van die van rooms-katholieke eredienst. Wel wordt de mogelijkheid ingeschreven dat het

representatief orgaan van de eredienst kan aanvragen om een centraal bestuur te mogen oprichten in die situaties waar die oprichting niet verplicht wordt gesteld. De beoordeling van de opportuniteit van een dergelijke oprichting wordt overgelaten aan de eredienst zelf.

Art. 66. Artikel 258 van het eredienstendecreet wordt gewijzigd. De bestaande tekst maakte niet duidelijk wat er moest gebeuren als er door een nieuwe erkenning een centraal bestuur moest worden opgericht of een bestaand centraal bestuur moest worden uitgebreid. Bovendien betekende dit artikel eigenlijk dat het centraal bestuur vaak elk jaar opnieuw zou moeten worden herkozen, aangezien de gedeeltelijke vernieuwingen van de comités afhankelijk zijn van de datum van erkenning (en dus, in tegenstelling tot bij de rooms-katholieke eredienst, niet noodzakelijk dezelfde cyclus volgen).

De nieuwe tekst bepaalt dat het centraal bestuur in principe wordt verkozen voor een periode van drie jaar. Als er tijdens die periode echter een bijkomende islamitische gemeenschap wordt erkend, moet een nieuwe verkiezing worden georganiseerd. Het aldus verkozen centraal bestuur blijft in principe opnieuw aan voor een termijn van drie jaar, tenzij er weer een bijkomende islamitische gemeenschap erkend wordt in dezelfde provincie.

Art. 67. Zie de toelichting bij artikel 15 (wijziging van artikel 30 van het eredienstendecreet).

Art. 68. Zie toelichting bij artikel 16 (wijziging van artikel 32 van het eredienstendecreet).

Art. 69. Zie toelichting bij artikel 17 (wijziging van artikel 33 van het eredienstendecreet).

Art. 70. Zie toelichting bij artikel 18 (invoeging artikel 33/1 in het eredienstendecreet).

Art. 71. Zie toelichting bij artikel 31 (invoeging artikel 57/1 in het eredienstendecreet).

Art. 72. Zie toelichting bij artikel 32 (wijziging artikel 62 van het eredienstendecreet).

Art. 73. In artikel 272 wordt ook hoofdstuk I, afdeling 1/1, van overeenkomstige toepassing gemaakt op de comités. Het gaat hier om de regels voor de wijzigingen aan een bestaande erkenning (vb. wijziging van gebiedsomschrijving). De bepaling betreffende de annexe-kerken en kapelanijen is voor de islamitische eredienst zonder voorwerp.

Art. 74. Artikel 275 van het eredienstendecreet heft de oude regelgeving betreffende de erediensten op. In de bestaande tekst gold die opheffing enkel voor de aangelegenheden die geregeld worden in het decreet. Dat gaf echter aanleiding tot onzekerheid over de geldigheid van een aantal van die oude bepalingen, omdat niet altijd duidelijk is in hoeverre een dergelijke bepaling moet worden beschouwd als een aangelegenheid die geregeld wordt in het decreet. Om de rechtszekerheid te verhogen wordt er nu voor gekozen om die oude bepalingen ook expliciet op te

heffen. Die bepalingen die wel nog relevant zijn, worden daarbij opgenomen in de tekst van het erediensdecreet zelf (zie bijvoorbeeld het nieuwe artikel 52/1).

Art. 75. Artikel 72 en 75 van de wet van 18 germinal jaar X “relative à l’organisation des cultes” heeft respectievelijk de genaaste, maar niet vervreemde, pastorieën (presbyteria) en de genaaste kerken opnieuw ter beschikking gesteld van de eredienst. Aangezien die bestemming bij wet werd vastgelegd, kan ze in principe enkel bij wet worden gewijzigd. Dat zou dan betekenen dat de decreetgever zich over elke individuele desaffectatie van een dergelijke pastorie zou moeten uitspreken. Volgens de geldende administratieve rechtspraak kan een bestemmingswijziging wel als een dergelijke pastorie zodanig vervallen is dat een sloop de enige optie is. Vanuit erfgoedoverwegingen is het niet wenselijk dat de verwaarlozing van dit patrimonium zo eigenlijk wordt gestimuleerd. Daarom wordt in het decreet de Vlaamse Regering de bevoegdheid gegeven om over dergelijke desaffectaties te beslissen. Zo kan in die gevallen waar dat wenselijk wordt geacht toch op rechtszekere wijze een herbestemming worden doorgevoerd. Gelet op de historische achtergrond van die gebouwen is het aangewezen een advies van de betrokken bisschoppelijke overheid expliciet in het decreet in te schrijven.

Art. 76. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2013, gekoppeld aan de gemeentelijke bestuursperiode en de cyclus van de meerjarenplannen van de besturen van de eredienst. Die meerjarenplannen gaan in vanaf 2014, maar in 2013 moet hierover overleg worden gevoerd met de gemeentebesturen of provinciebesturen en moeten ze worden goedgekeurd. De verplichting voor de rooms-katholieke eredienst om centrale kerkbesturen op te richten in de gemeenten waar er maar twee of drie kerkfabrieken zijn, gaat in op 1 april 2014. Zo wordt vermeden dat die besturen worden opgericht in 2013 en in april 2014 al moeten worden vernieuwd, naar aanleiding van de gedeeltelijke vernieuwing van de kerkraden op dat ogenblik.